

Rovaniemen kaupunki

Kaupunginhallitus

PL 8216

96101 Rovaniemi

kirjaamo@rovaniemi.fi

Rovaniemen kaupungin yleiskaavapäätös 1.12.2025 § 115 (9.12.2025)

Hirvaan osayleiskaavan muutos, VT 4:n parantaminen välillä Hirvas-Alakorkalo, Rovaniemi

Oikaisukehotus

Rovaniemen kaupunkia kehotetaan käsittelemään otsikossa mainittu Hirvaan osayleiskaavan muutos uudelleen.

Oikaisukehotuksen perustelut

Kaavoitettava alue

Kaavaselostuksen mukaan Väylävirasto on käynnistänyt yleissuunnitelman laatimisen valtatielle 4 välille Hirvas-Alakorkalo. Hankkeesta vastaa Lapin ELY-keskus ja konsulttina on Sitowise Oy. Hankkeessa laaditaan vuosien 2024-2025 aikana liikennejärjestelmästä ja maanteistä säädetyn lain mukainen yleissuunnitelma valtatielle 4 Rovaniemen Hirvaan ja Alakorkalon välille. Yleissuunnittelun tavoitteena on määrittää vaihtoehtotarkastelujen ja vaikutusarviointien kautta valtatielle paras kehittämisvaihtoehto, joka viimeistellään yleissuunnitelmaksi. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä edellyttää, että yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Hirvaan osayleiskaavassa ei ole varauduttu valtatie siirtoon uuteen maastokäytävään, joten osayleiskaava tulee päivittää yleissuunnitelmassa esitetyn ratkaisun mukaisesti.

Kaavoituksessa huomioon otettava lainsäädäntö

Maankäyttö- ja rakennuslain nimike on muutettu lailla maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (752/2023), joka tuli voimaan 1.1.2025. Uusi nimike on 1.1.2025 alkaen ollut alueidenkäyttölaki (AKL). Rovaniemen kaupunki on ilmoittanut osayleiskaavamuutoksen vireilletulosta 25.9.2024. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan alueidenkäyttölain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, tässä tapauksessa maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä.

Alueidenkäyttölain (aikaisemmin MRL) 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on

18.12.2025

tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Alueidenkäyttölain (aik. MRL) 39 §:n 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. luonnonarvojen vaaliminen.

Alueidenkäyttölain (aik. MRL) 41 §:n mukaan yleiskaavassa annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa taikka muutoin käytettäessä (*yleiskaavamääräykset*). Yleiskaavamääräykset voivat muun ohessa koskea maankäytön ja rakentamisen erityistä ohjausta tietyllä alueella sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista. Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (*suojelemääräykset*).

Lapin ELY-keskuksen edistämistehtävä kaavaa laadittaessa

Yleiskaavamuutoksesta on pidetty 1. viranomaisneuvottelu 17.3.2025. Rovaniemen kaupunki ei ole pyytänyt lausuntoa yleiskaavamuutoksen valmisteluaineistosta, eikä em. viranomaisneuvottelussa sovittua kaavaneuvottelua ole pidetty ennen kaavaehdotuksen asettamista nähtäville. Lapin ELY-keskus on 31.10.2025 antanut lausunnon yleiskaavan muutosehdotuksesta.

Kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa ELY-keskus on muun ohella lausunut luontoympäristön osalta, että suunnittelualueen luontoympäristöä esittelevässä osiossa on kuvattu luontoympäristön nykytilaa nykyisen valtatie 4:n pohjoispuoleisilta alueilta. Valtatie 4:n eteläpuoliset tierakentamisen kohteena olevat alueet on jätetty kaavaselostuksessa kokonaan kuvaamatta. Erityisesti valtatie Hirvasojan suun alueelle rakennettavan sillan rakennuspaikka ja sen vaikutusalue on jätetty kuvaamatta sekä luontotyyppien että kasvillisuuden osalta. ELY-keskus on katsonut, että myös nykyisen valtatie 4:n eteläpuoliset tierakentamisen kohteeksi esitettävien alueiden luontoarvot tulisi selvittää ja esittää kaavaselostuksessa luontoarvioihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

ELY-keskus on lausunnossaan edelleen todennut, että vaikutuksia arvioivassa kappaleessa ei luettelonomaisen luontoarvojen maininnan lisäksi esitetä, mitkä arvokkaat luontoarvot heikkenevät tai tuhoutuvat yleiskaavamuutoksen seurauksena, tai perustella, miksi luontoarvoihin ei yleiskaavamuutoksesta kohdistu vaikutuksia. Varsinaista luontoympäristöön kohdistuvaa vaikutusten arviointia ei siten ole esitetty kaavaselostuksessa. Lopuksi ELY-keskus on lausunnossaan katsonut, että koska kaavaselostuksesta puuttuvat kokonaan luontoarvojen selvitysten tiedot valtatie 4:n eteläpuoleisilta tienrakentamisen alueilta (luontotyytit, kasvilajit ja viitasammakkoselvitys) ja yleiskaavamuutoksesta

18.12.2025

arvokkaisiin luontokohteisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on huomattavia puutteita, ei voida arvioida, täyttääkö kaavaehdotus luonnonarvojen vaalimisen sisältövaatimusta. ELY-keskus on myös todennut, että luontotyyppi- ja lajiesiintymien sijainteja esittävät kuvat ovat niin yleispiirteisiä, ettei niiden perusteella pysty arvioimaan luontokohteiden tarkkaa sijaintia, mikä vaikeuttaa osaltaan yleiskaavamuutoksen toteutuksen luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten arviointia.

Hyväksytty yleiskaava

Rovaniemen kaupunginvaltuusto on 1.12.2025 § 115 hyväksynyt Hirvaan osayleiskaavan muutoksen, VT 4:n parantaminen välillä Hirvas-Alakorkalo. Kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksen liitteenä oleva yleiskaava määräyksineen ja siihen liittyvä kaavaselostus on päivätty 10.11.2025. 10.11.2025 päivättyyn kaavaselostukseen on täydennetty vuoden 2025 luontoselvitysten tuloksia.

Kyseessä olevaa yleiskaavaa on tarkoitus käyttää rakentamisluvan myöntämisen perusteena kyläalueella ja rantavyöhykkeellä rakentamiseen osoitetuilla alueilla. Kyseessä on AKL (aik. MRL) 44.1 §:n mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Laaksoarhon esiintymät on osoitettu kaupunginvaltuuston hyväksymässä yleiskaavamuutoksessa kas-merkinnällä (luonnonsuojelukohde, alueella voi sijaita valtakunnallisesti uhanalainen kasviesiintymä tai lähde (kas=kasviesiintymä, läh=lähde)).

Suhde lain säännöksiin ja yleiseen etuun

Vuoden 2025 luontoselvityksissä Hirvasojan suun pohjoispuolelta on löydetty kaksi laaksoarhon esiintymää. Yleiskaavamuutoksen hyväksymispäätöksen liitteenä olevan kaavaselostuksen perusteella toisen esiintymän koko on noin yksi neliömetri ja toinen esiintymä on muutaman neliömetrin kokoinen.

ELY-keskus toteaa, että laaksoarho (*Moehringia lateriflora*) on silmällä pidettävä (NT), rauhoitettu (LSL 69 § ja 74 §) ja Euroopan yhteisön tärkeänä pitämä kasvi, joka kuuluu luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteeseen IV (b). Luontodirektiivin liitteen IV (b) lajit ovat tiukasti suojeltuja (LSL 78 §, LSA 9 § liite 7), eivätkä ne siten kuulu luonnonsuojelulain 82 §:n mukaisen yleispoikkeuksen piiriin. Tiukasti suojeltujen lajien esiintymien hävittäminen on kielletty ilman ELY-keskuksen (1.6.2026 alkaen Lupa- ja valvontaviraston) myöntämää poikkeuslupaa (LSL 83 §).

ELY-keskus toteaa, että hyväksytyssä yleiskaavassa ei ole käytetty ympäristöministeriön antaman kaavamääräysasetuksen (Yleiskaavamerkinnot ja -määräykset, opas 11) mukaista suojelumerkintää eikä käytettyyn kas-kaavamerkintään sisälly suojelumääräystä. ELY-keskus katsoo, että kyseinen merkintä ei turvaa siinä mainittuja lainsäädännöllä suojeltuja kohteita, eikä merkintä siten ole riittävä laaksoarhoesiintymien suojeluun/turvaamiseen. Lisäksi kas-merkintään on sisällytetty eri lainsäädännöllä suojeltuja kohteita, sillä lähteet ovat

18.12.2025

suojeltuja vesilain perusteella (vesilaki 587/2011 2 luku 11 §). Kaavamerkintä (kas) on epätarkka, eikä siitä ilmene kohteiden suojelun lainsäädännöllinen perusta. Myös merkinnän sanamuoto "voi sijaita" on harhaanjohtava, sillä havainnot laaksoarhosta ovat tuoreita ja laaksoarhon oletetaan monivuotisena lajina esiintyvän kyseisillä paikoilla jatkossakin.

Hyväksytyssä yleiskaavassa ei ole annettu laaksoarhon osalta AKL (aik. MRL) 41.2 §:ssä tarkoitettua suojelumääräystä, mikä kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa taikka muutoin käytettäessä. Lapin ELY-keskus katsoo, että edellä todettujen laaksoarhoesiintymien turvaaminen edellyttää AKL (aik. MRL) 41.2 §:ssä tarkoitettua suojelumerkintää ja -määräystä.

Lapin ELY-keskus katsoo, että yleiskaavan muutosta ei ole laadittu siten, että yleiskaava perustuisi alueidenkäyttölain (aik. MRL) 9 §:n mukaisesti kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja että suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset olisivat tiedossa siten, että AKL (aik. MRL) 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset täyttyisivät luonnonarvojen vaalimisen osalta.

Lapin ELY-keskus katsoo, että on yleisen edun mukaista saattaa asia uudelleen päätettäväksi.

Jatkotoimenpiteet

Tämän oikaisukehotuksen johdosta kaupunginvaltuuston on tehtävä kaavaa koskeva uusi päätös. Jollei valtuusto tee päätöstä kuuden kuukauden kuluessa oikaisukehotuksesta, kaavan hyväksymispäätös katsotaan rauenneeksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluosiossa mainitut sekä alueidenkäyttölain 195 § sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 91 §.

Muutoksenhaku

Alueidenkäyttölain 195 §:n 2 momentin nojalla tähän oikaisukehotukseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Hannu Raasakka ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Tiedoksi

Markku Pyhäjärvi, markku.pyhajarvi@rovaniemi.fi
Petteri Lampi, petteri.lampi@rovaniemi.fi
Toni Töyräs, toni.toyras@rovaniemi.fi
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Ympäristöministeriö, kestävä rakentaminen ja asuminen -osasto
LAPELY: Jokelainen, Pasanen, Lehvola, Alahuhta.

Tämä asiakirja LAPELY/4608/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/4608/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Raasakka Hannu 18.12.2025 13:59

Ratkaisija Ruokanen Leena 18.12.2025 14:02